

Kvalitetsplan for SFO ved de kommunale skolene i Arendal

Rom for alle

Innledning

Denne planen avløser PLAN for UTVIKLING av kvalitet i Arendal SFO fra 2011.

Målet med planen er primært å gi ledere og øvrige ansatte ved SFO en forpliktende ramme for arbeidet med utvikling av kvaliteten i skolefritidsordningen. Planen skal også gi riktige forventninger for brukere av kommunale SFO'er i Arendal.

At planen er forpliktende, betyr at barn og foreldre kan forvente at alle skolefritidsordninger arbeider i retning av angitte mål og kjennetegn på måloppnåelse i denne planen og iverksetter gode tiltak.

Planen har fem målområder med kjennetegn på måloppnåelse.

Med utgangspunkt i kommunale mål og kjennetegn for kommunal Arendal-SFO, skal hver SFO utarbeide lokale tiltak. Disse skal komme fram i den enkelte SFO's årsplan.

Foreldre som har valgt å motta tilbudet om skolefritidsordning, skal være trygge på at barna i SFO møter den tenkningen, de holdningene og verdiene som ligger til grunn for resten av skoledriften.

Synet på og arbeidet med barn må være gjennomgående for alle som arbeider på skolen. I Arendal SFO skal alle profesjonsutøvere ha god kompetanse på sitt arbeidsfelt.

Kvalitet i SFO dreier seg i stor grad om å avklare og innfri forventninger. Denne forventningsavklaringen er en vesentlig forutsetning for om brukerne opplever god kvalitet eller ikke.

Kommunens vedtekter for SFO og kommunale planer gir føringer for driften.

På skolenivå vil det være skolens/SFO sine drift- og utviklingsplaner som til enhver tid legger premisser for skolens SFO-tilbud. En må sørge for gode overganger fra barnehage til SFO/skole. Mange barn starter i SFO før skolestart på 1. trinn.

En opplevelse av god kvalitet er betinget av god dialog med brukerne, klar og tilstrekkelig informasjon om det brukerne er opptatt av og kontinuerlig nødvendig justering av driften.

Vi håper at denne planen vil bidra til at Arendal SFO utvikler seg videre og at brukerne opplever at SFO-tilbudet i Arendal er godt.

Viktig for gode SFO'er er bidraget fra foresatte gjennom deltagelse i brukerundersøkelsene og i brukerfora.

Arendal 5.9.2017

Roar Aaserud

kommunalsjef

Hva er SFO?

Skolefritidsordningen (SFO) ved de kommunale skolene i Arendal er et omsorgs- og tilsynstilbud utenom den obligatoriske skoledagen for barn på 1.-4. årstrinn. SFO for elever med spesielle behov på 5.- 7. årstrinn kan gis etter behov.

SFO er ikke en del av grunnskoleopplæringen, og skal være noe annet enn skole og barnehage. SFO skal være en trygg oppholdsplass for barn utover skoletiden og skal gi barna omsorg og tilsyn, legge til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter og være tilpasset barnas og foreldrenes behov. Arealene, både ute og inne, skal være egnet til formålet.

Skolefritidsordningen er hjemlet i Opplæringsloven § 13-7.

”Kommunen skal ha eit tilbod om skolefritidsordning før og etter skoletid for 1.-4. årstrinn, og for barn med særskilte behov på 1.-7. årstrinn. Skolefritidsordninga skal leggje til rette for lek, kultur- og fritidsaktivitetar med utgangspunkt i alder, funksjonsnivå og interesser hos barna.

Skolefritidsordninga skal gi barna omsorg og tilsyn. Funksjonshemma barn skal givast gode utviklingsvilkår. Areal, både ute og inne, skal vere eigna for formålet.”

Opplæringsloven kapittel 9a, «Elevane sitt skolemiljø», omhandler både det fysiske og det psykososiale arbeidsmiljøet til elevene. Kravene til skolemiljøet gjelder også for SFO (unntatt §§ 9A-10 og 9A-11).

I tillegg til opplæringsloven, gjelder også forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler for skolefritidsordningen.

SFO har vedtekter som er vedtatt av Arendal bystyre:

<https://www.arendal.kommune.no/tjenester/skole/sfo/sfo-vedtekter/>

Endring av regler for foreldrebetaling for kommunal skolefritidsordning og fastsetting av betalingssatser gjøres av bystyret.

<https://www.arendal.kommune.no/tjenester/skole/sfo/sfo-regler-for-foreldrebetaling/>

SFO-lederne i Arendal har et eget nettverk med jevnlig møter der kvalitet i SFO diskuteres.

Bemanning og ledelse

Det er ingen nasjonale normer for bemanning i SFO. Bemanningen skal avgjøres ut fra lokale forhold og behov. Det er kommunens ansvar å tilsette et personale som samlet sett kan gi barna et tilfredsstillende tilbud i samsvar med målsettingene for SFO.

I Arendal er bemanningen i SFO en voksen pr. 15 barn. Barn med spesielle behov kan etter faglig begrunnet vurdering tildeles ekstra hjelp.

SFO i Arendal skal ha ansatte som er omsorgsfulle, engasjerte og tydelige. Alle barn skal bli sett og inkludert. Det skal legges til rette for et allsidig og meningsfylt SFO-tilbud.

SFO-leder skal ha 3-årig pedagogisk høgskoleutdanning eller annen relevant utdanning/realkompetanse. Det vektlegges i Arendal kommune å ansette fagarbeider /barne- og ungdomsarbeider i stillingene på SFO.

Rektor er leder for SFO. Rektor kan delegere myndighet til SFO-leder. Dette fratar likevel ikke rektor ansvaret for skolefritidsordningen, og rektor har instruksjonsmyndighet overfor SFO-leder.

SFO må være integrert i skolens helhetstenkning og planlegging. SFO-leder skal ha regelmessige møter med skolens ledelse, og det forventes at SFO-leder er en godt integrert del av skolens ledelse

Planens hensikt

Denne planen skal være

- Et grunnlag for informasjon og forventningsavklaring mellom SFO-ansatte og foreldre
- Et styringsredskap for rektorer, SFO-ledere og ansatte
- Et grunnlag for en felles standard og kompetanseutvikling i SFO

I SFO skal barna oppleve mestring i et inkluderende miljø preget av lek og omsorg. I SFO skal det legges til rette for lek, kultur- og fritidsaktiviteter. Barn med spesielle behov skal ha et likeverdig tilbud ut i fra sine forutsetninger. Gjennom lek, kultur- og fritidsaktiviteter, omsorg og tilsyn skal SFO være en arena for allmenndanning og læring. SFO skal inngå i kommunens satsing på *gode læringsmiljø i barnehager og skoler og realfagssatsingen*.

Hver enkelt SFO har ansvar for å utarbeide lokale planer som ivaretar enhetens pedagogiske innhold.

Innhold i SFO

I SFO skal barna oppleve omsorg, trygghet og trivsel. De skal anerkjennes for den de er, og gis muligheten til å uttrykke seg selv gjennom ulike uttrykksformer. De skal oppleve at de er inkludert sosialt i et fellesskap og få muligheten til å utfolde seg på sitt utviklingsnivå. SFO er barnas fritid. De skal i stor grad få bestemme selv hva de vil bruke tiden sin på. Frilek skal være en naturlig og viktig del av tiden barna tilbringer på SFO. Gjennom frileken lærer og utvikler barna blant annet sosial kompetanse, kommunikasjonsegenskaper, relasjoner, og de får gitt uttrykk for og bearbeidet tanker, følelser og opplevelser. Personalets rolle er bl.a. å gi barna støtte og veiledning i ulike situasjoner og sammenhenger der det er nødvendig. Personalet skal også legge til rette for et helhetlig læringsmiljø som fremmer undring og inspirerer til læring gjennom lek og annen aktivitet.

Et helhetlig læringsmiljø forstås som de faktorene i SFO som har innflytelse på barnas sosiale læring, og læring knyttet til målområdene.

Disse faktorene er i hovedsak relatert til vennskap og deltakelse i sosiale og faglige fellesskap, relasjoner til andre barn og ansatte, normer og regler, verdier og det fysiske miljøet i SFO. Vi kaller dette læringsarena 2. Læringsarena 1 er skolen. Det er viktig at det er et godt samarbeid mellom skolen og SFO slik at de to læringsarenaene blir tuftet på samme verdier og holdninger selv om formen og innholdet vil være forskjellig.

For å ha noe å styre etter og kunne sette noen felles mål for virksomheten, er det valgt noen målområder som skal komme tydelig fram ved de forskjellige SFOene:

Målområder i kvalitetsplanen

- Lek og læring
- Fysisk aktivitet
- Kunst, kultur og kreativitet
- Mat og helse
- Natur, teknikk og miljø

Arendal kommunale SFOer er forpliktet til å arbeide etter målområdene, og skal legge til rette for læringsstøttende aktiviteter gjennom sine lokale planer.

Med læringsstøttende aktiviteter menes lek og aktiviteter som fremmer mestring, undring og inkludering. Vi vil at barna gjennom sin tid på SFO skal utvikle en god selvfølelse, læringsglede og troen på seg selv.

Frivillige lag og organisasjoner og frivillige inviteres aktivt inn i SFO for et best mulig samarbeid der de kan tilby sine tjenester knyttet til ulike typer aktiviteter.

SFO bør også se på mulighetene for gode aktiviteter sammen med andre institusjoner som for eksempel kulturskolen og vitensenteret.

Disse aktivitetene skal være gratis for elevene.

Lek og læring

Hovedmålet for SFO i Arendal:
Barn i SFO har rett til fri lek

Frilek er den viktigste aktiviteten i SFO. I motsetning til voksenstyrte aktiviteter, har den frie leken utspring i barnet selv. Den har en egenverdi og oppleves som meningsfull og lystbetont. Gjennom den frie leken får barnet blant annet kunnskap om seg selv i forhold til andre. Den gir en unik mulighet til å prøve ut ulike situasjoner i trygge omgivelser. I leken undrer barnet seg, det er nysgjerrig og utforsker både relasjoner til andre og omgivelsene rundt seg. I leken legges grunnlaget for livslang helhetlig læring.

Gjennom leken utvikler barna en unik og sammensatt sosial kompetanse som er helt avgjørende for å kunne passe inn i et sosialt felleskap. Leken er en arena for mestring, glede og livsutfoldelse.

SFO skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet, vitebegjær og lærelyst, og bidra til et godt grunnlag for livslang læring og danning. Læring foregår i det daglige samspillet med andre mennesker og med miljøet, og er nært sammenvevd med lek, omsorg og danning.

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Barn i SFO opplever grunnleggende verdier som omsorg, trygghet og inkludering i et miljø preget av gjensidig respekt.
- Barn i SFO har muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte opplevelser og aktiviteter i trygge og utfordrende omgivelser.
- Barn i SFO knytter vennskap på tvers av alder, kjønn og kultur.
- De ansatte i SFO legger til rette for læringsstøttende aktiviteter og lek

Fysisk aktivitet

Mål: Barn i SFO skal oppleve glede og mestring gjennom frie og organiserte fysiske aktiviteter og friluftsliv

Fysisk aktivitet er et vidt begrep som rommer lek, friluftsliv og bevegelse ute og inne. Fysisk aktivitet fremmer bl.a. barns konsentrasjonsevne, motoriske kompetanse, mestringsfølelse, selvtillit og psykiske helse.

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Barna møter ansatte som motiverer, inspirerer og tilrettelegger for allsidige aktiviteter ute og inne.
- Barna møter positive voksne som er gode rollemodeller og veiledere.
- Barna gis positive opplevelser gjennom fysisk aktivitet.
- Barna har utetid hver dag.
- Barna har jevnlig tilbud om organiserte aktiviteter.
- De ansatte har nødvendig kompetanse til å organisere nye og gamle leker/lekformer.
- De ansatte i SFO tilrettelegger for at funksjonshemmede elever skal kunne delta i leken.

Kunst, kultur og kreativitet

Mål: Barn i SFO skal få mulighet til å reflektere, bruke sansene, undre seg og være nysgjerrig gjennom ulike estetiske og kulturelle uttrykk

Kunst og kultur stimulerer til bruk av fantasi og kreativitet, og skaper rom for fellesskap og estetiske opplevelser. Kultur er viktig for å utvikle identitet, forstå seg selv og andre i et kulturelt mangfold. Kulturaktivitetene skal gi barnet mulighet til å reflektere, bruke sansene, undre seg og være nysgjerrig. Det å kunne benytte seg av nærmiljøet og bli kjent med tradisjoner og lokal kultur, gir rom for å skape noe felles og utvikle et godt miljø for barna med kulturaktiviteter som er kjente og nære.

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Barn i SFO får erfaring med varierte former for kunst og kultur, og får mulighet til å utvikle sine kreative og estetiske evner gjennom arbeid med ulike uttrykk.
- Barn i SFO opplever mestring og skaperglede.
- Ansatte i SFO legger til rette for kreative aktiviteter i forbindelse med kulturelle begivenheter som høytider og merkedager.

Mat og helse

Mål: Barn i SFO skal oppleve at måltidet fungerer som en læringsarena for sosiale og språklige ferdigheter, og gir økt bevissthet om helsefremmende mat.

Måltidet er en viktig arena for samarbeid, utvikling av sosial kompetanse, slik som gode måltidsvaner og skikker. Matlaging som aktivitet kan være en arena for utvikling av de grunnleggende ferdighetene, språklig kompetanse og kunnskap om miljøvennlig mat.

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Barna har gode rutiner om hygiene, bordskikk og opprydding.
- Barna får et variert og sunt mattilbud og mulighet til nye smaksopplevelser.
- Måltidet fører til at barna får fornyet energinivå, slik at de blir i stand til aktiv deltakelse i samspill og aktiviteter.
- SFO legger til rette for at barna får erfaring med å tilberede måltider
- Måltidene er preget av ro og gode samtaler.

Natur, teknikk & miljø

Mål: Barn i SFO skal gjennom lek og aktiviteter gis mulighet til å utforske natur og teknikk, samt utvikle økt miljøbevissthet.

Lek og aktiviteter i naturen legger til rette for undring, bruk av sansene og mulighet for gjenkjennelse av naturen og noen av dens kjennetegn.

Med utgangspunkt i Arendal kommunes realfagsstrategi og skolens fagplaner, bør temaer fra realfagene videreføres i SFO. Kunnskap om matematikk, kjemi/fysikk kan øves opp ved lek. SFO deltar i skolens miljøstrategi. Det er viktig å bevisstgjøre elevene på miljøvennlige valg og holdninger.

Kjennetegn på måloppnåelse:

- Barna øver på matematiske og tekniske ferdigheter gjennom konstruksjonslek, matlaging og lek ute og inne.
- Barna øver på naturfaglige ferdigheter gjennom friluftsliv i nærmiljøet.
- Barna opplever naturen og undres over dens mangfoldighet.
- Barna praktiserer kildesortering og miljøvern.
- Barna møter gode rollemodeller i miljøbevisste voksne.

Kvalitetsplan for SFO ved de kommunale skolene i Arendal - Rom for alle
er vedtatt av Arendal bystyre 31/8 2017.